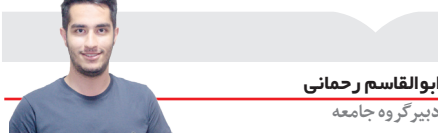

آرایش ملی برای مبارزه با کرونا

همله به پیش به یک صدا

ابوالقاسم رحمانی

دبیر گروه جامعه

روال کار روزنامه‌نگاری و روزنامه‌ها آن هم در آخرین شماره یک سال شاید این باشد که به جمع‌بندی آنچه در یک سال فعالیت و گزارش‌نویسی و... بپردازند و درنهایت هم ارائه چشم‌اندازی از سال آینده آنچه مطلوب و مطالبه است و... اما خب همه اینها باز احتمالاً برای شرایطی است که اتفاقات ناگهانی و شرایط خاص حکمفرما نباشد. یعنی کلیت جریان ملی و اجتماعی سمت‌وسوی خاصی را طلب نکند

و مسائل مهمی در جریان نباشد که مجبور به پرداختن و نوشتن درباره آن باشیم. اما خب با این تفاسیر و با توجه به وضعیت موجود دقیقاً همان شرایطی است که در آخرین شماره «فرهیختگان» در سال ۹۸ هم مجبور و محکوم به نوشتن درباره همان ویروسی هستیم که حدود یک‌ماهی است ایران و حدود چندماه است که دنیا را از حالت طبیعی روال همیشگی خارج کرده است و مصائب و مشکلاتی را به‌وجود آورده است. براساس آخرین آمار اعلام شده بیش از دو ماه بعد از آغاز انتشار ویروس کرونا در دنیا، حدود ۱۳۹ هزار نفر از مردم جهان به این ویروس عجیب و شاید هنوز ناشناخته مبتلا شده‌اند که از این تعداد بیش از

پنج هزار نفر جان خود را از دست داده و بیش از ۷۰ هزار نفر نیز سلامتی خود را باز یافته و از شر ابتلا به کرونا‌ها شده‌اند. براساس همین آمار و برمینی جدول کشورهای دارای بیشترین تعداد مبتلایان به کووید-۱۹ چین به‌عنوان مبدأ انتشار ویروس کرونا با بیش از ۸۰ هزار مبتلا در جایگاه اول بیشترین تعداد مبتلایان قرار دارد و بعد از آن ایتالیا با بیش از ۱۵ هزار مبتلا و ایران با بیش از ۱۱ هزار مبتلا در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند. بیشترین تعداد کشته‌شدگان و بهبودیافتگان نیز بعد از چین در اختیار ایران و ایتالیاست به‌طوری‌که در ایتالیا بیش از هزار نفر جان خود را بر اثر ابتلا به ویروس کرونا از دست داده و در ایران

هم براساس آخرین آمار اعلام شده توسط وزارت بهداشت ۵۱۴ نفر جان باخته‌اند. در آمار مربوط به بهبودیافتگان نیز بعد از چین با بیش از ۶۴ هزار بهبودیافته، ایران با بیش از ۳۵۰۰ نفر بهبود یافته در جایگاه دوم قرار دارد. این همه اطلاعات و آماری است که تا هنگام نگارش این خطوط منتشر شده است و حتماً تا روزها و حتی ساعات آینده دستخوش تغییراتی خواهد شد. نکته قابل تامل دیگر در ارتباط با این ویروس، اعلام همه‌گیری جهانی آن از سوی سازمان بهداشت جهانی است و براساس آخرین اطلاعات بیش از ۱۳۰ کشور دنیا با کووید-۱۹ درگیر و تعدادی از شهروندان‌شان به این ویروس مبتلا شده‌اند. این مساله

به‌خوبی نشان می‌دهد شیوع و قربانی گرفتن کرونا، محدود به یکی دو کشور نیست و مساله‌ای جهانی است، همین هم لزوم مواجهه همه‌جانبه کشورها با کرونا را گوشزد می‌کند. همه کشورها راهکارها و تمهیدات گوناگونی را برای مواجهه با شیوع و اثرگذاری کرونا در پیش گرفته‌اند اما نکته‌ای که تا این لحظه به قطعیت می‌توان در ارتباط با آن گفت این است که هنوز این ویروس جدید با تمام وجوه توسط کشورها و دانشمندان شناسایی نشده است و هر روز اخبار و اطلاعات جدیدی از آن شنیده و گفته می‌شود و همین مساله هم در کنار شیوع سریع کرونا مساله مواجهه با آن را سخت و سخت‌تر کرده است.

از ستادکل نیروهای مسلح تا مردم، همه پای کار وزارت بهداشت

کار بسته است تا با حداقل تلفات، پرونده کرونا در کشور بسته شود ولی با این همه برخی سهل‌اندیشی‌ها و سهل‌انگاری‌ها باعث شد تا آن‌طور که توقع و انتظار داشتیم خروجی مقابله با کرونا آن‌طور که باید، نباشد. به‌همین منظور و به‌خاطر برخورد کارآمدتر با شیوع کرونا، ستادکل نیروهای مسلح هم به درخواست رهبری و در همان مسیر اقدامات وزارت بهداشت وارد گود مبارزه با کرونا شد تا شاید زودتر شاهد کنترل و بار برستن ویروس کرونا از کشور باشیم. نکته‌ای که تکرار دوباره آن خالی از لطف نیست، مدیریت ادامه‌دار وزارت بهداشت و لیدری این وزارتخانه در ماجرای مقابله با کروناست که حالا با ورود ستادکل نیروهای مسلح هم از لحاظ نیروی انسانی و هم از لحاظ لجستیکی تازه‌نفس شده است و این دو با هم احتمالاً گشایش‌های بیشتر و بهتری را ایجاد خواهد کرد و آن خلأهایی که ذیل سهل‌اندیشی و سهل‌انگاری برخی مقامات و مسئولان ایجاد شده بود، پوشش داده خواهد شد. پای کار وزارت بهداشت بودن چه از سوی مردم و چه از سوی ستادکل نیروهای مسلح و تمام نهادهایی که از این پس کمک‌های بیشتری به روند مقابله با کرونا خواهند کرد نقطه عطفی است که اگر در مسیر درست حرکت و عمل کنند مبدأ گشایش‌هایی در آینده خواهند بود.

بعد از شیوع کرونا در ایران و با گذشت نزدیک به یک ماه از جولان این ویروس خطرناک در کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خلأ مدیریت صحیح دولتی و کاستی‌های فراوان، مدیریت اصلی مقابله و مواجهه با کرونا را در کشور عهده‌دار شد. با تمام انتقادهایی که می‌توان داشت و وجود دارد، الحق و الانصاف وقتی مدل رفتاری و مدیریتی و اقداماتی که تا به امروز انجام شده است را در کنار افعال سایر کشورها و سیستم‌های مدیریتی قرار می‌دهیم، می‌توانیم برآیند کلی را مثبت ارزیابی کنیم و این مساله از سوی سازمان بهداشت جهانی هم تصدیق شد. اما به‌رحال و با رعایت تمام انصاف آن چیزی که مشاهده می‌شود و نیازمند اقدامات جدی‌تری است، آمار و اطلاعاتی است که روزانه منتشر می‌شود؛ آماري که هر کدام این مساله را گوشزد می‌کنند و به‌رغم تمامی اقدامات انجام شده هنوز روند ابتلا و کشته‌شدن مبتلایان به کرونا را صعودی نشان می‌دهد. این سوای به چالش کشیدن امکانات و سیاست‌های اتخاذ شده، نگرانی‌های عمومی و اضطراب جمعی را بیش از پیش افزایش می‌دهد. با توجه به همین مساله و با اشاره به همان مساله‌ای که بالاتر در باب روند مدیریت این ماجرای همه‌گیر گفته شد، مجموعه وزارت بهداشت و ستاد مبارزه با کرونا، تمام ظرفیت خود را به

مسافرت از اصلی‌ترین دغدغه‌های ستاد مبارزه با کرونا

قرنطینه کردن یا نکردن شهرها یکی از سناریوهایی بود که از همان ابتدا و با توجه به تجربه چین، خیلی بر سر زبان‌ها بود. کارشناس و غیر کارشناس هم در تایید و درخواست آن مطالباتی طرح می‌کردند و هم در رد و نقد آن. حتی شبکه نظام بهداشتی کشور و مسئولان ستاد مبارزه با کرونا بارها به این مساله واکنش نشان داد و با توجه به غیرعلمی بودن و مرسوم نبودن این روش آن را رد می‌کرد و می‌کند. استدلال دیگری هم که طرح می‌شد این بود که روی فرهنگ مردم حساب شده است و بارها و بارها و به طرق متفاوت و از سویی رسانه‌ها مختلف از مردم خواسته شد تا در خانه‌ها بمانند و قید مسافرت رفتن را برند. درخواستی که متأسفانه مثل همان مورد اول خیلی جدی گرفته نشد و بعد از اعلام تعطیلی مدارس و مراکز آموزشی خیلی‌ها به سمت جاده‌های شمال کشور گسیل شدند و درنهایت آن شد که دیدیم. هم تعداد مبتلایان و شیوع کرونا در شهرهای شمالی کشور رشد چشمگیر و

کمبود امکانات، بازار سیاه، نظارت سست و تحریم‌های بین‌المللی

یکی دیگر از مسائلی که بعد از شیوع کرونا در کشور بسیار حاشیه‌ساز شد دسترسی مردم به اقلام و امکانات بهداشتی بود. در همان روزهای نخست شیوع کرونا تقریباً کمتر از خانه‌ای باقی‌مانده بود که اقلام بهداشتی داشته باشد یا اگر هم داشته، در اختیار مردم قرار بدهد. قیمت اقلام بهداشتی به‌واسطه همین افسارگسیختگی به یک‌باره چند برابر بالا رفت و نارضایتی عمومی افزایش پیدا کرد. کمی که جلوتر آمدیم اخبار کشف فلان میلیون جفت دستکش و بهمان میلیون عدد ماسک و هزاران میلیون لیتر مواد ضدعفونی‌کننده حساسی خاطر مردم را مکدر کرد و بعد از مردم هم صدای وزیر بهداشت به‌عنوان نفر اول ستاد مبارزه با کرونا را درآورد. به‌طوری‌که وزارت بهداشت با آن همه دبدبه و کبکیه و اتصالات و قدرت بالای خود متعترف شد که برای تهیه اقلام موردنیازش دستست به دامن بازار سیاه شده است و این گله‌گذاری‌ها و نامه‌نگاری‌های وزیر بهداشت درنهایت منجر به ممنوعیت فروش اقلام بهداشتی در داروخانه‌ها البته برای مدتی و همچنین تشدید

نظارت‌ها شد. با این همه البته هنوز از گوشه و کنار، خصوصاً از بیمارستان‌هایی که محل پذیرش بیماران کرونایی هستند و حتی بیمارستان‌های شهرستانی گزارش‌هایی مبنی بر کمبود اقلام بهداشتی حتی برای کادر درمان به گوش می‌رسد. به‌رحال براساس آخرین آمار اعلام شده دست کم ۱۳ پزشک و پرستار فقط در همین ایام بر اثر ابتلا به کرونا جان‌شان را از دست دادند که همین مساله تا حدی کمبود امکانات حتی در مراکز درمانی را هم تصدیق می‌کند. روی دیگر سکه کمبودها را هم می‌توان به مساله تحریم‌ها گره زد، با اینکه مردم پای کار آمدند و هر کس به‌حد وسع و توان خودش دست دیگران را گرفت و حتی بسیاری از کارگاه‌ها و کارخانه‌ها خط تولید اقلام بهداشتی راه انداختند، اما تحریم‌های بی‌رحمانه بین‌المللی علیه ایران هم مشکلات جدی را در پروسه تامین احتیاجات و خرید اقلام و مواد اولیه و... برای کشور به‌وجود آورد و در آینده و با این روند صعودی ابتلا به کرونا بیش از گذشته هم مشکل آفرین خواهد شد.

رعایت بهداشت فردی و فاصله از دیگران اولین مطالبه از مردم

خیابان‌ها قدم بزنند و بدشان هم نمی‌آید زنجیره ابتلا را بزرگ‌تر و خطرناک‌تر کنند. اولین و یکی از اصلی‌ترین مطالبات بعد از ورود و شیوع کرونا در ایران، رعایت بهداشت فردی و حفظ فاصله مردم از یکدیگر بود. اینکه روزانه حداقل ۲۰ بار و هر بار ۲۰ ثانیه دست‌ها را بشوییم، با دست آلوده به چشم، دهان و بینی دست نزنیم، به سطوحی که ضدعفونی نشده‌اند، دست نزنیم و فاصله خودمان را با دیگران حدود یک‌ونیم تا دو متر حفظ کنیم. درخواست‌هایی که از سوی خیلی از مردم رعایت شد اما متأسفانه برخی دیگر دلخوش به برخی اظهارات و ساده‌انگاری‌ها در مواجهه با ویروس کرونا آن را جدی نگرفته‌اند و متأسفانه خیلی مقید به رعایت این شرایط نیستند. از آن جایی هم که سرعت و قدرت شیوع این بیماری را لاست و به گفته کارشناسان و اندیشمندان، کرونا در حدود ۸۰ درصد افراد حتی علامتی ندارد، دود این بی‌توجهی به چشم سایرین می‌رود و ممکن است یک فرد مبتلا بدون علم نسبت به شرایط خودش باعث آلوده شدن دیگران شود و مشکلاتی را برای بقیه ایجاد کند.

نبود اطلاع‌رسانی صحیح؛ ضعفی که رو به بهبودی می‌رود

اتفاقی است که اگر با آن برخورد نشود و تدابیری همچون سایر کشورها برای مواجهه با آن اندیشیده نشود، جامعه را به هرج و مرج خواهد برد و آن موقع به‌جای به‌کارگیری همه‌توان درجهت مبارزه با کرونا باید بخش قابل توجهی از توان را صرف پاسخگویی به اخبار فیک و نادرست کرد. اتفاقی که کم‌وبیش هنوز و بعد از گذشت نزدیک به یک ماه از ورود کرونا به کشور مشاهده می‌شود و هرکسی با هر دایره‌ای از افراد تحت تاثیر و در ارتباط در حال انتشار اخبار و اطلاعات ناقص خود است. این مورد البته می‌توانست با ارتباط رودررو و مداوم سطوح عالی مسئولان تاحدی رفع و رجوع شود، اما خب این اتفاق نیفتاد. نکته دیگری هم که این جا باید به آن اشاره کرد سوق دادن و ترغیب مردم به اعتماد به دستگاه‌های متولی و آمارهای ارائه شده از سوی آنهاست، به‌رحال شیوع این ویروس به‌خودی‌خود پر التهابات و ترس اجتماعی اثر گذاشته است. اگر با اخبار فیک و ارائه آمار و اطلاعات غلط به این مساله دامن زده شود، پیش از به خطر افتادن سلامت جسمی، سلامت روانی جامعه به نابودی کشیده خواهد شد.

حیات و ممات کرونا وابسته به رفتار مردم

انتقال کرونا باشد، اما همین هم جز با توجه و اعمال مردمی و شخصی امکان وقوع نخواهد داشت. در خانه ماندن و گذران روزهای کسالت‌بار حتماً برای سالم بودن و بازگشت به روزهای پیش از ورود کرونا به کشور می‌ارزد، اگر ما مثل همه، مثل نیروهای مسلح، مثل گروه‌های جهادی، مثل صنعتگران و کارگران و فنگران و معلمان و... پای کار وزارت بهداشت و نظام سلامت کشور باشیم. این ویروس دیر یا زود بالاخره از این کشور رخت خواهد بست و ما شاهد ایام بدون کرونا هم خواهیم بود، اما اینکه آن ایام به این روزها صرفاً به چشم یک خاطره نگاه کنیم یا یک افسوس عمیق به‌خاطر از دست دادن دوستان و نزدیکان منوط به رفتار شخصی ما و گوش سپردن به مطالباتی است که از ما دارند. کرونا به اندازه فلان بیماری و بهمان ویروس خطرناک نیست، اما به اندازه خودش با این آمار وحشتناک مبتلا و جان‌باخته‌خطراتی دارد که هیچ کس حاضر نیست حتی یک سرفه‌اش را هم تحمل کند.

یکی دیگر از اصلی‌ترین مطالبات عمومی و البته ستادی در مواجهه با کرونا مساله اطلاع‌رسانی‌ها بود. از آن جایی که خیلی قبل‌تر گفته بودیم این ویروس نوعی خاصیت ژورنالیستی دارد و رسانه می‌تواند از آن به‌عنوان یک ابزار فشار استفاده کند، تک‌صدایی و اطلاع‌رسانی سریع و مرتب و واحد در چنین شرایطی می‌تواند بخش قابل توجهی از مسیر کنترل افکار عمومی را پیش ببرد. اما متأسفانه به‌حد زیادی در روزهای نخست و به‌حد کمی در این روزها همچنان خلأ تک‌صدایی احساس می‌شود. فراموش نکرده‌ایم که در روزهای نخست از مردم عادی تا فلان نماینده و رئیس بیمارستان و رئیس دانشگاه و... تا معاون و مشاور وزیر و... در ارتباط با کرونا اظهارنظر می‌کردند و هرکدام از ظن خودشان نسبت به این ویروس رموز موضع داشتند و دل مردم را خالی می‌کردند. اینکه کرونا ویروس خطرناکی است برکسی پوشیده نیست، اینکه این ویروس با هر درصدی، کشندگی دارد و تا به حال هم بیش از ۵۰۰ کشته فقط روی دست ایران گذاشته است هم برکسی پوشیده نیست، اما اظهارات فضایی و به دور از واقع و ایجاد التهاب در جامعه

در پایان اما باید دوباره بر یک نکته تاکید و پافشاری کرد و آن هم خودمراقبتی و توجه مردم به سلامت خود و اطرافیان‌شان است. به‌رغم تلاش شبانه‌روزی نظام سلامت و سایر نهادهای درگیر در ماجرای مبارزه با کرونا، به‌رغم دستور رهبری و ورود ستادکل نیروهای مسلح با تمام توان و ظرفیت به این کارزار اما آن چیزی که بیشتر از هر امکانات و وسیله و سیاستی می‌تواند عمر حضور کرونا در ایران را کوتاه کند، توجه مردم و خودمراقبتی‌ها و توجه به درخواست‌ها و هشدارهایی است که مسئولان می‌دهند. مسافرت نکردن، رعایت بهداشت فردی و توجه نکردن به شایعات و دامن‌زدن به التهابات اجتماعی شاید اصلی‌ترین مطالباتی است که از سوی مسئولان و حتی اندیشمندان مطرح می‌شود که با تکیه به آن می‌توان راحت‌تر با کرونا زندگی کرده و به‌زودی آن را از کشور بیرون کرد. ایجاد محدودیت‌های مختلف به‌منظور خالی کردن شهرها و اماکن عمومی از مردم شاید یکی از سناریوهای مسئولان برای شکست زنجیره